

POHÁDKA NOČNÍ OBLOHY

Tam, za mléčnou dráhou, černou dírou a hvězdnou mlhovinou, září si do tmy souhvězdí Malého medvěda. A právě o těch vesmírných dálavách noční oblohy vypráví naše pohádka ze světa obrů hvězdníků. Obři hvězdníci jsou hodně podobní nám, lidem. Jejich děti bývají hodné i zlobivé, chodí do školy podobné té naší a ve volném čase si hrají úplně stejně, jako naše pozemské.

Nad obzorem právě vyšla hvězda Polárka a ve světě obrů hvězdníků začalo další ráno. Dnešní den byl něčím výjimečným. Přiletí kometa Létavice, která s sebou donese z hvězdných dálek velké meteority. Všichni hvězdníci je pak společně odešlou na Velkém voze všem lidem na planetu Zemi.

Bylo ráno, když si kluci hvězdníci hráli s kamarády červenými trpaslíky na schovávanou. Hrál si však u samotného kraje černé díry, ještě že je dobrák strýček Orion vyhnal rychle pryč. „Kluci hloupí, mazejte domů, copak nevíte, že sem je vstup zakázán?“ Kluci pelášili, jak jim nohy stačily a přitom prosili strýčka Oriona, aby to na ně nevyzradil mamince a tatínkovi.

Bratři hvězdníci to ovšem nevzali zkratkou domů, ale obklíkou, utíkali si pohrát ještě s Malým a Velkým psem a Kuřátkům nasypat trochu hvězdného zrní a Býkovi a Beranovi natrhali čerstvou hvězdnou travičku. Cestou přes hvězdnou mlhovinu je málem zasáhl šíp pana Střelce a tetičce Panně strhli sněhobílé prádlo z její hvězdné šňůry. Když tu mladší Hvězdámílek zakopnul cestou o malý asteroid a probudil spícího Lva. Lví řev ztropil na nebi velký povyk a všichni sousedé vyšli ven, podívat se, co se to tam jen děje.

Kdyby oba bratříčky nepřikryla pod svůj plášť dobrá paní Mlhovina, dozajista by Hvězdámílka i Hvězdůlka Lev chytil a odvedl je s hanbou domů. To by pak jistě měli oba bratři alespoň dní domácího vězení a nemohli by ani jezdit na chvostu žádné komety a to je ve světě malých hvězdníků snad ten největší trest, co si jen dokážete představit.

Dobrá Mlhovina ještě chvíli vyčkala a když se Lev i všichni ostatní vrátili na svá místa, pustila hochy ze svého ochranného pláště s tím, že tentokrát to pro ně udělala opravdu naposledy. Kluci si konečně dali říct a za chvíli už byli doma na dvorku.

„Tady ale něco krásně voní!“ , volal Hvězdůlek. A měl pravdu. Maminka zrovna vytahovala z trouby koláče pečené z hvězdného prachu. Vůně koláčů lákala kluky až do kuchyně. To si panečku pochutnali. Pak se ještě napili smetany z mléčné dráhy a jejich bříška byla spokojená.

Maminka Hvězdnice a tatínek Hvězdák už byli oblečení ve svých svátečních šatech, jen jejich dva klučáci Hvězdůlek a Hvězdámílek nebyli zase k nalezení. „Snad nevymýšlejí zase nějakou lumpárnu“, povzdechl si tatínek, naštěstí nebyli daleko, zalezli jenom do špajzu, kde mamince zašli tajně mlsat hvězdný med.

„Vy jedni mlsouni, všude vás hledáme! Pojdte, rychle se umyjte a převlečte, jdeme na tu velkou slávu do města, maminka už čeká“, povídá tatínek klukům. „A co je to za slávu?“ ptá se mladší Hvězdámílek tento týden už asi podesáté. Moc dobře to ví, ne že by nevěděl. To on jenom rád poslouchá, jak o tom tatínek pěkně vypráví: „Asi tak za 431 světelných let pozemského času, to znamená 1 den času hvězdníkového, doletí naše meteority do zemské atmosféry. Na Zemi bude zrovna srpnový večer a lidé je budou pozorovat jako hvězdný roj Perseidů. Padající hvězdy mají na Planetě Zemi velkou moc. Plní přání lidem, kteří je

pozorují na noční obloze. Každý rok hvězdiček spadne hned několik, ale právě začátkem srpna jich dopadne na Zemi úplně nejvíce z celého roku. Lidé už tady na ně čekají se spoustou svých tajných přáníček.“

Tatínek vypráví známý příběh a děti ho jen tiše poslouchají a ani nedutají. Když v tom maminka zavolá: „Pojdte honem, ať tu slávu nezmeškáme!“ Rodinka Hvězdníkových se přidala k davu čekajícímu na náměstí. Z hvězdného nádraží přijel Velký vůz, který čekal na přiletí Létavice. „Už ji vidím!“ vykřikl Hvězdámílek, sedící vysoko tatínkovi na ramenou.

Kometa Létavice trochu přibrzdila a při zpomalené rychlosti vysypala všechny meteority do vagónů velkého vozu. Trvalo to pouze chvíli, než se Velký vůz naplnil a zase zmizel do vesmírného prostoru. Na další návštěvu hvězdníků se chystá zase až za rok. Do té doby si bude léhat a sbírat další meteority všech souhvězdí na své oběžné dráze.

Velký vůz se připravil k odjezdu. Všichni obři hvězdníci tu stáli a popřáli mu šťastnou cestu k planetě Zemi. Ze všech těch meteoritů se při průletu zemskou atmosférou stanou zářivé svítící padající hvězdičky, nesoucí přáníčko pro každého človíčka pozemšťana. Každá padající hvězda je pozdravem ze světa obrů hvězdníků, žijících tam někde daleko, až za souhvězdím Malého medvěda.

Dva klučáci Hvězdámílek a Hvězdůlek na cestě hvězdičce zazpívají svoji písničku:

„ Leť hvězdičko, plápolej, k Zemi rychle uháněj!

Potěš lidi maličko, vyplň jejich přáníčko!‘‘

Až na Zemi spadne poslední hvězda z Velkého vozu, hvězda Polárka zajde za hory, kluci hvězdníci půjdou spát a hezké sny jim budou přát.

- Co provedli kluci hvězdníci?
- Co znamená slovo perseida?
- Co dělají padající hvězdi pro lidi?
- Kdy je největší roj perseid? (měsíc v roce)
- Co se stane až spadne poslední hvězda z Velkého vozu a Polárka zajde za hory?
- Jak se jmenovali dva kluci?
- Vzpomeneš si na nějaký název souhvězdí z pohádky?
- Díváš se někdy na večerní oblohu?
- Viděl jsi už padat hvězdu?
- Najdeš na obloze Polárku nebo třeba velký vůz?

SEVERNÍ HVĚZDNÁ OBLOHA

Z Evropy, Asie nebo Severní Ameriky a souhvězdí než z Austrálie, Afriky ne Planeta Země nám totiž brání ve výh Z 88 souhvězdí jich můžete v Evropě

Jižní hvězdná obloha

ameriky vidíme jiné hvězdy
friky nebo Jižní Ameriky.
ve výhledu k protinožcům.
Evropě vidět jen šedesát.

Dívat se na hvězdy je podobné jako dívat se na mraky – tak jako tvar mraků většinou člověku něco připomíná, i v každé skupině hvězd lidé v minulosti něco viděli: mytologického hrdinu, nějaké zvíře anebo obyčejnou věc, kterou často používali. Právě tak vznikla souhvězdí.

VELKÁ MEDVĚDICE

Souhvězdí na severní obloze, které nikdy nezapadá. Jeho součástí je známý Velký vůz, který vám pomůže nalézt souhvězdí Malého medvěda a hvězdu Polárku.

BÝK

Souhvězdí se nachází nedaleko Oriona. Nejjasnější hvězda je naoranžovělá a jmenuje se Aldebaran. Souhvězdí je na noční obloze dobře vidět od října do března.

MALÝ MEDVĚD

Nenápadné souhvězdí, jehož nejjasnější hvězda se jmenuje Polárka. Ta září po celou noc přímo nad severním obzorem, takže s její pomocí snadno určíte směr na sever. Jinak je to ale dost nevýrazná hvězda.

LABUŤ

I na severní obloze leží v Mléčné dráze souhvězdí ve tvaru kříže, jen u něj zvitěžilo pojmenování Labuť. Dnební, nejjasnější hvězda Labutě, je tak velká a zářivá, že je to nejvzdálenější hvězda pozorovatelná ze Země pouhým okem. Je viditelná od května do listopadu.

JIŽNÍ KŘÍŽ

Toto souhvězdí, tvořené nápadným křížem, najdete na jižní obloze hned vedle Kentaura, v pásu Mléčné dráhy. V sousedství Jižního kříže se nachází temná skvrna, která nese jméno Pytel uhlí.

LEV

Toto uskupení nápadných hvězd, z nichž nejjasnější se jmenuje Regulus, vychází na noční obloze od února do května. V okolí Lva leží spousta galaxií, které ale uvidíte jen dalekohledem.

KASIOPEA

Pět jasných hvězd seskupených do tvaru písmene W dostalo jméno podle královny ze starořeckých mýtů. Poblíž se nachází souhvězdí Andromedy, jehož součástí je blízká galaxie. Ta je tak jasná, že ji na tmavé obloze zahlédnete i bez dalekohledu. K pozorování Kasiopeje je nejvhodnější doba od září do prosince.

ORION

Sedm nepřehlédnutelných hvězd tohoto souhvězdí připomíná přesýpací hodiny nebo letícího motýla. Když budete mít po ruce dalekohled, můžete v oblasti Oriona uvidět i obrovskou mlhovinu. Orionova nejjasnější hvězda, zvaná Betelgeuze, svítí oranžovým světlem. Souhvězdí září za jasného počasí na noční obloze od října do března.